İstanbul Planlama Ajansı

İNSAN HAKLARI AKADEMİSİ

FRIEDRICH NAUMANN FOUNDATION For Freedom. Türkiye

ŞEHİR KONUŞMALARI

CITY TALKS

STADTGESPRÄCHE

İstanbul Planlama Ajansı

İNSAN HAKLARI AKADEMİSİ

FRIEDRICH NAUMANN FOUNDATION For Freedom. Türkiye

İstanbul Planlama Ajansı

İNSAN HAKLARI AKADEMİSİ

FRIEDRICH NAUMANN FOUNDATION For Freedom. Türkiye

ŞEHİR KONUŞMALARI

TÜRKÇE

İstanbul Planlama Ajansı

İNSAN HAKLARI AKADEMİSİ

FRIEDRICH NAUMANN FOUNDATION For Freedom. Türkiye

Bu etkinliklerin hayata geçirilmesinde emeği geçen tüm kişi ve kurumlara en içten teşekkürlerimizi sunarız. Onların özverili katkıları ve uzmanlıkları, kutuplaşmaya karşı diyalog geliştirme çabamızda her aşamada büyük değer taşımış ve önemli katkılar sağlamıştır.

İnsan Hakları Akademisi, İstanbul Planlama Ajansı ve Friedrich Naumann Vakfı'na etkinliği organize ettikleri ve destekleri için sonsuz teşekkürler. Aynı zamanda, Şehir Konuşmaları'nda aktif rol oynayan ekip üyelerimize, bu etkinliği var eden emekleri için teşekkür ederiz.

Etkinlikler boyunca değerli bilgilerini bizlerle paylaşan ve diyalog sürecini etkin bir şekilde sürdürmemizi sağlayan kıymetli konuşmacılarımız Doç. Dr. İlknur Hacısoftaoğlu, Prof. Dr. Bilge Doruk, Dr. Uygar Özesmi ve Dr. İrfan Emre Kovankaya'ya şükranlarımızı sunuyoruz .

Son olarak, zamanını toplumsal birliktelik ve ortak çözümler adına bu etkinliğe ayıran tüm katılımcılarımıza içten teşekkür ederiz. Onların diyalog kurma konusundaki kararlılığı olmasaydı bu projeyi gerçekleştiremezdik.

GİRİŞ

Şehir Konuşmaları, kutuplaşmış bir toplumda farklı düşüncelere sahip bireylerin sağlıklı diyalog kurmasını sağlayarak toplumsal anlaşmazlıkların giderilmesinde önemli bir rol oynamayı hedefliyor. Bu etkinlik serisi, toplumun farklı kesimlerini bir araya getirerek herkesi ilgilendiren sorunlar hakkında yapıcı tartışmalar gerçekleştirme fırsatı sağlıyor. Şehir Konuşmaları'nın ilk buluşması, katılımcıların farklı bakış açılarını daha iyi anlamalarına ve kendi düşüncelerini yeniden değerlendirmelerine olanak tanıdı. Bu seri, aynı zamanda kutuplaşmaya çözüm bulma ve insanlar arasında empati geliştirerek toplumsal uyumu güçlendirme amacı taşıyor.

My Country Talks

My Country Talks, toplumdaki ayrıştıran meseleleri ele almak için deliberasyon yönteminin esas alındığı bir platformdur. 2017 yılında ZEIT ONLINE tarafından Almanya'da başlatılan bu model, bireylerin farklı bakış açılarını karşılıklı olarak paylaşmalarını teşvik ederek toplumda kutuplaşmayı azaltmayı hedefler. My Country Talks, bir ülkenin vatandaşlarını politik tartışmalar için bir araya getirirken bire bir eşleşmelerle politik görüş ayrılıklarını aşan yapıcı sohbetler başlatmayı ve kutuplaşmayı kırarak toplumlar arası diyaloğu güçlendirmeyi amaçlar.

Bu modelin bir varyasyonu olan My City Talks ise daha yerel ölçekte, şehirler, kasabalar, belediyeler veya belirli coğrafi bölgeler için tasarlanmıştır. Yerel demokrasiyi güçlendirmeyi ve topluluklar arasındaki kutuplaşmayı kırmayı amaçlayan bu programlar, yerel sorunlara çözüm aramak için diyaloğu teşvik eder. My City Talks modeli örnek alınarak, Şehir Konuşmaları da farklı görüşteki İstanbulluları bir araya getirerek polarizasyonun önüne geçmeyi hedefliyor.

Şehir Konuşmaları

28 Eylül 2026 ve 22 Ekim 2026 tarihlerinde İstanbul Planlama Ajansı (İPA), Friedrich Naumann Vakfı (FNF) ve İnsan Hakları Akademisi (İHA) iş birliğiyle düzenlenen Şehir Konuşmaları etkinliği, toplumsal diyalogun güçlendirilmesi ve kentin en önemli sorunlarının ele alınması amacıyla gerçekleştirildi. Özellikle İstanbul'un barınma krizine yönelik çözüm arayışları ve afet risklerine karşı şehirlerin dayanıklı hale getirilmesi tartışmaların odağında yer aldı. Etkinlikler, katılımcıları ikişerli eşleyip farklı perspektifleri bir araya getirerek, toplumsal sorunlar hakkında yeni ve yaratıcı çözümler geliştirmeyi hedefledi.

İÇİNDEKİLER

Metodoloji 5
Açılış Konuşmaları 6
Kentte Spor, Kent Hakkı ve Erişim
Doç. Dr. İlknur Hacısoftaoğlu'nun Sunumu 8

Kentte Spor Politikaları
Prof. Dr. Bilge Doruk'un Sunumu 14
Spor İstanbul'un Çalışmaları 15

Tartışma
Tartışmaya Giriş 16
Tartışma Sonuçları 16

Sonuçlar 19
Öneriler 20
Biz Kimiz? 23

METODOLOJİ

Etkinlik öncesinde katılımcıların görüşlerini ölçmek amacıyla bir dizi soru yöneltildi. Katılımcılar, bu sorulara verdikleri cevaplara göre eşleştirildi. Eşleşmeler, cevapları birbirinden en çok ayrışan kişilerin aynı masada buluşmasını sağlayacak biçimde yapıldı. Böylece her katılımcı, kendisinden en farklı düşünen kişiyle diyalog kurma imkanı buldu.

Uzman sunumlarının ardından katılımcılar, eşleştirildikleri partnerleriyle aralarında en az ortaklaşılan sorular üzerine ikili tartışmalar yürüttü. Bu tartışmalar aracılığıyla farklı görüşlere sahip katılımcıların birbirlerinin bakış açılarını dinlemelerine ve farklı perspektiflerden değerlendirmelerine alan açıldı. Ardından tüm katılımcıların bir araya geldiği oturumda tartışma sonuçları paylaşıldı ve etkinlik genel değerlendirmeyle sonlandırıldı.

KENTTE SPOR, KENT HAKKI VE ERİŞİM

İstanbul Planlama Ajansı
İNSAN HAKLARI AKADEMİSİ
FRIEDRICH NAUMANN FOUNDATION For Freedom. Türkiye

AÇILIŞ KONUŞMALARI

Etkinlik, İstanbul Planlama Ajansı'ndan Elif Yıldız Kızılca'nın katılımcılara hoş geldiniz demesiyle başladı. Ardından söz alan İnsan Hakları Akademisi'nden Elif Güney Menderes, Şehir Konuşmaları formatının nasıl ortaya çıktığını ve neden tercih edildiğini anlattı. Menderes, formatın Almanya'da bir gazetenin insanları bir araya getirerek kutuplaştıkları konuları tespit etmesi ve bu kutuplaşmanın aşılması amacıyla başlattığı çalışmaya dayandığını belirtti. Almanya'da mahalle konuşmalarına dönüşen ve Amerika'ya kadar yayılan formatın, gazeteyle yapılan görüşmelerin ardından Türkiye'ye uyarlanması üzerine düşünüldüğünü ve kendi algoritmalarını geliştirdiklerini ifade etti. Katılımcıların eşleştiği kişilerin, verdikleri cevaplarda en çok ayrıştıkları kişiler olduğunu vurguladı. Daha önce göç, zorunlu askerlik, barınma, doğal afet ve eğitimin özelleşmesi konularının tartışıldığını hatırlatan Menderes, günün sonunda katılımcılardan "Bu kişinin yorumunu platformda görseydim çok sert tepki verirdim, ancak burada neden böyle düşündüğünü anladım" şeklinde dönüşler alındığını, bu yönüyle etkinliğin kutuplaşmayı azaltan bir etki yarattığını söyledi. Kutuplaşmayı azaltmanın demokrasinin gereklerinden biri olduğunu vurgulayan Menderes, spor konusunun 2027'de ev sahipliği yapılacak Avrupa Oyunları açısından önemli olduğunu, iklim konusunun ise COP31 nedeniyle gündemde kalacağını ekledi.

© Bilal Seçkin

DOÇ. DR. İLKNUR HACISOFTAOĞLU'NUN SUNUMU

İstanbul Bilgi Üniversitesi'nden sosyolog Doç. Dr. İlknur Hacısoftaoğlu, sunumuna "Kimin kenti, kimin sahası?" sorusuyla başladı. Kentte spor hakkının ne anlama geldiğini, bu hakkın önündeki engelleri ve Avrupa Oyunları gibi mega etkinliklerin kentler üzerindeki olumlu ya da olumsuz etkilerini ele alacağını belirtti.

Sosyologlar için "Kentte kimi görüyoruz?" sorusundan daha önemli olanın "Kimi görmüyoruz?" sorusu olduğunu vurgulayan Hacısoftaoğlu, şu soruyu sordu: Bu akşam İstanbul'da kim rahatça koşuya çıkabiliyor? Koşuya çıkabilmenin sahile yakın bir ev, doğru koşu ayakkabısı ve kıyafeti ile iyi bir aydınlatma gerektirdiğini hatırlattı. Kentte göremediğimiz kişilere dikkat çekmek için ise şu örnekleri verdi: Sultanbeyli'de mahallenin ışıkları söndüğünde 14 yaşındaki bir kız çocuğu spor yapabiliyor mu? Lisansı olmadığı için spor yapamayan bir mülteci çocuk spor yapabiliyor mu? Tekerlekli sandalyedeki bir birey spora erişebiliyor mu?

Kent hakkı ve aidiyet

Hacısoftaoğlu, "kentin kime ait olduğu" sorusunun aidiyet duygusuyla birlikte ele alınması gerektiğini söyledi. Erişilebilirlik sağlanmış ve proje yapılmış olsa bile kişinin oraya ait hissedip hissetmediği, spor ayakkabısı ve kıyafeti olmayan birinin o alanda kendini hoş karşılanmış hissedip hissetmediği önemli bir ölçüttü. Kent hakkı tartışmasında iki isme atıf yaptı: Lefebvre'e göre kent hakkı yalnızca kentte oturmak değil, kenti kullanmak ve üretmekti; Harvey ise bu hakkı kenti kendi ihtiyaçlarına göre dönüştürme hakkı olarak tanımlayarak daha da ileriye taşımıştı. Bu çerçevede, insanların kentte söz sahibi olup olmadığı, projelerin kendilerine sunulup sunulmadığı ve dönüşüm önerme şansları bulunup bulunmadığı sorularını gündeme getirdi: Bu hak kimin için gerçek, kimin için yalnızca kağıt üzerinde?

Spor hakkının hukuki dayanakları

Spor hakkının çocuğun eğlenme, fiziksel gelişme ve boş zaman hakkı olarak da ele alınabileceğini belirten Hacısoftaoğlu, "Onurunu koruyarak, güvenli bir alanda spor yapma hakkını tanıyor muyuz?" sorusunu sordu. Bu hakkın UNESCO Uluslararası Beden Eğitimi ve Spor Şartı, Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 31. maddesi, Engelli Hakları Sözleşmesi'nin 30. maddesi, CEDAW'ın 10. maddesi ve Anayasa'nın 59. maddesi gibi düzenlemelerle güvence altına alındığını hatırlattı. Kadınların ve kız çocuklarının spora erişiminin önemli bir hak olduğunu vurgulayan Hacısoftaoğlu, başarının olimpiyatlara kaç sporcu götürüldüğüyle değil, kent halkından kaç kişinin spor yapabildiğiyle ölçülmesi gerektiğini belirtti.

© Bilal Seçkin

Erişimin önündeki engeller

Hacısoftaoğlu, sporun önündeki engelleri şu başlıklar altında sıraladı:

- *Tesis ve eşitsizlik:* Tesislerin genel olarak merkezde ve orta sınıf semtlerde yoğunlaştığını, yoksul mahallelerdeki okul bahçelerinin ise bakımsız, betonlaşmış ve ders saatinden sonra kilitli olduğunu söyledi. İlçelerin gelişmişlik raporlarına göre Kadıköy ile Sultanbeyli'de spor tesislerinin kullanımının farklılaştığını belirtti. 2023'te Spor İstanbul spor okullarına 111.396 çocuğun katıldığının söylendiğini, çocukların toplu olarak bir araya geldiği en büyük kurumlardan biri olan Spor İstanbul'da bu çocukların kim olduğunun ve hangi mahallelerden geldiğinin kritik olduğunu ifade etti. İstatistiklerin, kimin yararlanamadığını görebilmek ve politika üretmek için gerekli olduğunu vurguladı. Ancak sporun tamamen tesise indirgenmesinin de bir sorun olduğunu, tesis kadar altyapının sağlanması gerektiğini ekledi.

- *Metalaşma:* Saatlik sahalar, üyelik isteyen tesisler, ücretli kurslar ve fitness merkezleri nedeniyle hakkın satın alınan bir hizmete dönüştüğünü, erişimin önündeki tüm engellerin kalkması ve erişimin aslında ücretsiz olması gerektiğini söyledi.

- *Fiziksel erişim ve güvenlik:* Tesislere ulaşmak için devasa merdivenler bulunduğunu ve bulunduğu bölgelerde ışıklandırma sorunu yaşandığını, bunun özellikle kız çocuklarının gitmesini zorlaştırdığını belirtti. Antakya ve İskenderun'da depremden sonra güvenli erişilebilirlik sorunlarının da görüldüğünü ekledi.

- *Bakım yükü ve zaman yoksulluğu:* Yaşlı bakımının özellikle kadınların omzunda olduğunu, sınav sistemi nedeniyle çocukların büyük bir zaman yoksulluğu yaşadığını söyledi.

- *Eğitmenler:* Acıyarak değil, kişiyi hak sahibi özne olarak gören ve ait hissettiren iyi eğitim almış eğitmenlere ihtiyaç olduğunu, Spor İstanbul'daki tüm eğitmenlerin çocuk hakları ve çocuk koruma eğitimi aldığını belirtti. Çocukları sahaya götürmenin yetmediğini, sahada güvende olup olmadıklarının da sorulması gerektiğini söyledi; Sahadayız Derneği'nin bu konudaki raporuna dikkat çekti.

© Bilal Seçkin

Yerel yönetimin yarın başlayabileceği yedi adım

1. **Ayrıştırılmış veri**: Cinsiyet, yaş, engellilik ve mahalleye göre kim kullanıyor, kim kullanmıyor?
2. **Ücretsiz ve yakın erişim**: Okul bahçeleri ders dışında mahalleye açık, yürüme mesafesinde alanlar.
3. **Toplumsal cinsiyete duyarlı planlama ve bütçe**: Viyana'nın park tasarımı gibi.
4. **Evrensel tasarım**: Erişilebilirlik sonradan eklenen bir ayrıntı değil, başlangıç kriteri.
5. **Kapsayıcılık ve çocuk koruma eğitimi**: Eğitmenler, antrenörler ve tesis personeli için
.
6. **Eğitimler tek seferlik değil**: Düzenli aralıklarla yenilenmeli ve izlenmeli.
7. **Katılımcı karar alma:** Çocuklar, kadınlar, engelliler, göçmenler; kent konseyleri bunun için var.

Parkları kız çocuklarıyla birlikte tasarlamak

Hacısoftaoğlu, Viyana'daki Einsiedlerpark örneğini verdi. Burada çocukların koşabileceği, bütün vücutlarını hareket ettirebileceği ve aynı zamanda arkadaşlarıyla sohbet edebileceği, kız çocukları için çekici bir alan tasarlandığını belirtti. Stockholm'deki breaking (dans) parkı örneğinde ise çocuk ve genç katılımının, bugün en düşük olduğumuz alan olduğunu söyledi; bu parkta sahne ve performans alanları ile gençlerin kendi müziklerini çalabilecekleri hoparlörler bulunduğunu, tasarım sürecinde genç kızlarla odak grup çalışmaları yürütüldüğünü ve harekete davet eden, dans eden desenler kullanıldığını aktardı. Türkiye'deki park düzenlerinin ise çoğunlukla hareketsiz kalmaya odaklandığını; sohbet etme ve arkadaşlarla bir arada bulunma odaklı park sistemlerinin düzenlenmesi gerektiğini belirtti.

Mega etkinlikler ve miras

Mega etkinliklerde mirasın kendiliğinden gelmediğini, kırılgan grupların genellikle faydalardan en az yararlananlar olduğunu vurgulayan Hacısoftaoğlu, yerinden edilmeler ve atıl kalan tesisler üzerinden farklı kentlerden örnekler sundu:

- R**io de Janeiro**: Mega etkinlikler nedeniyle 77 binden fazla kişi yerinden edildi. Bir mahallede 700 aileden yalnızca 20'si direndi; "Evimi satmayacağım, herkesin bir fiyatı yoktur" diyen sakinler oldu.Oyunlardan hemen sonra sökülmüş koltuklar ve kurumuş çimenlerle karşılaşıldı.

- **Bakü (2015 Avrupa Oyunları):** Gerçek değerinin altında tazminat verildi, çok sayıda aile yerinden edildi; kent güzelleştirilirken sivil toplum susturuldu, gazeteciler ve hak savunucuları hapse atıldı, en az 35 kişi gözaltına alındı.

- **Londra 2012 (Stratford):** Sahaya yer açmak için bölgedeki küçük işletmeler gitti, zorunlu kamulaştırma olmaksızın yerinden edilmeler yaşandı ve bölge hızla soylulaştı. Fiyatlar çok arttığı için, alanlar kamuya açık olsa dahi erişim kısıtlandı; insanların kullanımına açılacağı söylenen alanlar açılmadı.

- **Paris 2024**: Çok sayıda kişi yerinden edildi, 3.000 sosyal otel kapatıldı; bu durum "sosyal miras kimin mirası?" sorusunu gündeme getirdi. Öte yandan en yoksul ilçelerden birine havuz yapıldı.

- **Barselona**: Denize yeniden açılan kent olarak anıldı; fabrikalar temizlenip kıyılar halka açıldı. Ancak yakın mahallelerde soylulaştırma ve kira artışları gündeme geldi. Hacısoftaoğlu, "etki kader değil, bir tercih" diyerek bu kararları kimin verdiğini, karar süreçlerine kırılgan grupların dahil edilip edilmediğini ve sürecin kamuya açık planlanıp planlanmadığını sordu.

- **Eskişehir:** 600 milyon lira harcanan, ancak atıl bırakılan, hızlı yapılıp bozulan tesisler için onarım amacıyla 315 milyon liralık yeni ihale yapıldı. Mahallelinin önünden geçip giremediği, kullanamadığı yerler oluştu.

- **Kiremitlik Tepe ve Los Angeles:** "Tesis yapmak hakkı genişletmek değildir; mahalledeki çocukları getiremiyorsanız performans sporcularını getirseniz bile anlamı yok" denildi. Los Angeles'ta 232,5 milyon harcanan kaynağın tekrar tekrar kullanıldığı ve çocukların hala bu alanlardan yararlandığı, LA84 Vakfı'nın ise mirası bir fon olarak ele aldığı aktarıldı.

İstanbul 2027 için yedi dilek

İstanbul 2027 Avrupa Oyunları için yeni bir stadyum yapılmayacağını hatırlatan Hacısoftaoğlu, bunun olumlu mu olumsuz mu bir referans olarak ele alınacağının henüz bilinmediğini söyledi. Mirasın erişimle ölçülebileceğini, erişilebilirliğin kalıcı olması ve yerinden edilmelerin azaltılması gerektiğini vurguladı. Sunumunu, başarıyı "2027'de Sultanbeyli'deki 14 yaşındaki bir kız çocuğu spor için akşam sokağa çıkabilecek mi?" sorusuyla ölçeceklerini söyleyerek tamamladı.

1. **Kimse yerinden edilmesin**: Ne konut, ne seyyar satıcı, ne evsiz, ne mülteci.
2. **Miras önceden ve mahallelerle yazılsın:** Hangi tesis, hangi mahalleye, hangi fiyatla, hangi saatte?
3. **Çocuk koruma ve güvenli spor omurga olsun**: Bildirim ve destek mekanizmaları Oyunlardan sonra da kalsın.
4. **Erişilebilirlik kalıcı olsun:** Her düzenleme kentin gündelik hayatında kalsın.
5. **Toplumsal cinsiyet eşitliği**: Sahada, yönetimde, gönüllülükte ve medyada.
6. **İnşaat ve hizmet işçilerinin hakları güvence altında olsun**.
7. **Şeffaflık**: Bütçe, sözleşmeler ve miras hedefleri açık; sivil toplum ve kent konseyi izleyici değil, ortak.

KENTTE SPOR POLİTİKALARI

© Africa Images

İstanbul Planlama Ajansı
İNSAN HAKLARI AKADEMİSİ
FRIEDRICH NAUMANN FOUNDATION For Freedom. Türkiye

PROF. DR. BİLGE DORUK'UN SUNUMU

Spor İstanbul adına sunum yapan Prof. Dr. Bilge Doruk, konuyu yönetim bilimi perspektifinden ele aldı. Bir önceki sunumdaki çalışmaların kendilerine ışık tutacağını belirterek yerel yönetimin yetki ve sorumluluklarından bahsetti.

Belediyenin yetki ve sorumlulukları

Doruk'a göre Büyükşehir Belediye Kanunu uyarınca belediyenin temel görevleri; halka spor yaptırmak, yerel amatör kulüplere destek vermek, İstanbul Maratonu gibi etkinliklere destek sağlamak, bazı organizasyonlara destek olup bazılarını kendisi yapmak ve uluslararası olimpiyat oyunları çerçevesinde düzenlenen organizasyonlara ev sahipliği yapmaktı. Ev sahipliğinin ilk adımının Büyükşehir Belediye Başkanlığı'ndan çıktığını, sürecin ardından Bakanlıkla birlikte kanunlar çerçevesinde yürütüldüğünü belirtti.

Mega etkinliklerde değişen model

Dünyada olimpiyat oyunlarının oluşturduğu bütçenin şehirlere ve ülkelere ciddi ekonomik zararlar verdiği yönünde bir eğilim oluştuğunu söyleyen Doruk, 2020'den sonra sistemin değiştiğini ve en az yatırım bütçesi koyan şehrin olimpiyat yapma şansının yükseldiğini anlattı. Örnek olarak Los Angeles'ın sıfır yatırımla ev sahipliği yaptığını, Paris'te mevcut tesislerin yüzde 86 oranında kullanıldığını ve geçici tesislerle yatırım maliyetinin sıfırlandığını, Paris'in 9 milyon bilet satarak olimpiyatları kârlı kapattığını aktardı. Bakü'nün örnek alınacak bir model olmadığını belirten Doruk, İstanbul'un Bakü'nün harcadığı paranın on beşte biriyle organizasyonu gerçekleştireceğini söyledi.

Avrupa Oyunları 2027

Haziran 2027'de yapılacak Avrupa Oyunları'nda 26 branşta 15-16 spor tesisinin kullanılacağını belirten Doruk, eksik sahalardan yalnızca ikisi için İstanbul'da yeni yatırım yapılacağını, diğerlerinin Haydarpaşa ve Galataport gibi şehri dünyaya gösterecek merkezlerdeki açık alanlarda kurulacağını söyledi. Başarılı sporcuların kota alarak Los Angeles'taki oyunlara katılabileceğini ekledi. En düşük bütçeyle yapılan organizasyonun şehre kar bırakacağını vurgulayan Doruk, sportif tırmanış alanları kurulacağını, oyunlarda yapılacak bazı branşların öncesinde halkla iletişime geçileceğini ve tırmanış duvarlarının kalıcı olmasının sağlanacağını belirtti. Avrupa Oyunları konusunda "gelgitli düşünceler" taşıdığını, artılarıyla ve eksileriyle ülke ve şehir için gerekli olup olmadığı sorusunun bulunduğunu, Almanya'da yapılan çalışmalarda halkın bunu istemediğini hatırlattı; ancak doğru yönetildiğinde bu işlerin doğru biçimde yapılabileceğini söyledi.

SPOR İSTANBUL'UN ÇALIŞMALARI

Doruk, Spor İstanbul'un bir kamu iştirak şirketi olduğunu ve etkinliklerde zarar etmeden, kamuya yük olmadan; en kötü ihtimalle sıfır sıfıra, mümkünse biraz karlı çalıştıklarını belirtti. Bu kapsamda aktardığı başlıca bilgiler şöyleydi:

- Spor İstanbul'un 77 spor tesisi bulunuyor ve bu tesisler yılda yaklaşık 13 milyon kez kullanılıyor.

- Sultangazi'de okul spor salonunun içine tesis inşa edildi; 7-8 okul burayı beden eğitimi derslerinde kullanabiliyor. Uygun alan bulunduktan sonra yapım ve onarım desteği veriliyor; halk ve öğrenciler ücret ödemeden spor yapabiliyor.

- Spor Daire Başkanlığı ile Park ve Bahçeler Daire Başkanlığı basketbol, kaykay, masa tenisi gibi açık alanlarda yapılabilecek spor yatırımları yapıyor ve Spor İstanbul bu birimlerle koordinasyon halinde çalışıyor. Sabah egzersizleri de açık tesislerde yaptırılıyor

- Florya'da su sporları merkezinin karşısında basketbol sahaları bulunuyor; kullanıcı sayıları ölçülmese de yüksek olduğu tahmin ediliyor.

- Sosyal belediyecilik çerçevesinde emekliler için 1 TL kampanyası yürütülüyor; emekliler havuz ve fitness olanaklarından yararlanabiliyor. Doruk, sporun yalnızca spor yapmak değil, aynı zamanda sosyalleşmek ve psikososyal fayda sağlamak anlamına geldiğini vurguladı.

- Engelli bireyler için erişilebilir yapılar kuruldu ve engelli hizmetleri yürütülüyor.

- Spor okulları, Doruk'un aktardığına göre yaklaşık 120 bin kişiye hizmet sunuyor. Yetenekli çocuklar kulüplerin altyapılarıyla buluşturuluyor; İBB'nin kendi spor kulübünün altyapısına da çocuk alınıyor. Avrupa Oyunları'na bu okullardan katılacak öğrenciler olacağı belirtildi.

- Spor kültürünü yaygınlaştırmak ve farklı branşları tanıtmak için 48. İstanbul Maratonu, İstanbul Yarı Maratonu, İstanbul'u Koşuyorum, bisiklet maratonu, İstanbul'u Yüzüyorum, yağlı güreşler ve doğa kampı gibi etkinlikler düzenleniyor. İstanbul'da yapılan birçok organizasyonda İBB destekçi konumunda.

TARTIŞMAYA GİRİŞ

Sunumların ve öğle arasının ardından katılımcılar, eşleştirildikleri partnerleriyle en az ortaklaşılan sorular üzerine tartışmak için bir araya geldi. Katılımcılara ayrıca kendi örneklerini paylaşabilecekleri belirtildi. İkili tartışmalar sırasında ele alınan ifadeler şunlardı:

En az ortaklaşılan sorular

1. Belediye spor hizmetleri herkese ücretsiz değil, gelir durumuna göre kademeli olarak ücretlendirilmeli midir?
2. Belediyelerin profesyonel kulüplerle isim ve sponsorluk ilişkisi kurması, kente değer katan kabul edilebilir bir tanıtım yatırımı mıdır ?
3. Belediye spor hizmetlerinden yararlanmak için ikamet şartı aranmalı mıdır ?
4. Spor sahalarından kaynaklanan gürültü nedeniyle şikayette bulunan mahalle sakinlerinin talebi, tesislerin kullanım saatlerini kısıtlamak için yeterli bir gerekçe midir ?
5. Olimpiyat ve benzeri uluslararası organizasyonların kente kazandırdığı görünürlük, yüksek kamu maliyetlerini haklı çıkarır mı ?

Katılımcılar yaklaşık bir saatlik ikili tartışmanın ardından tüm gruplarla bir araya gelerek sonuçları paylaştı.

TARTIŞMA SONUÇLARI

Katılımcılar, tartışmaların ardından genel olarak çok sayıda noktada ortaklaştıklarını belirtti. Bazı soruların yanlış anlaşıldığı, özellikle sponsorluk ve kamu zararı konularında görüş ayrılıklarının ortaya çıktığı ifade edildi. Bir katılımcı, eşleştiği kişinin görüşünü daha mantıklı bularak kendi fikrini değiştirdiğini aktardı.

TARTIŞMA SONUÇLARI

Ücretlendirme ve sembolik ücret

Katılımcılar, belediye spor hizmetlerinin ücretsiz ya da gelir durumuna göre kademeli olabileceğini tartıştı. Kadınlar ve emekliler için 1 TL gibi sembolik ücretlerin hem teşvik edici olduğu hem de insanların para verdikleri hizmeti daha değerli görebildiği yönünde değerlendirmeler yapıldı.

Sponsorluk ve kamu zararı

Soru, bazı katılımcılar tarafından belediyenin kulübe değil, kulübün belediyeye sponsor olması şeklinde anlaşıldı; tartışma bu yanlış anlamanın giderilmesiyle ilerledi. Katılımcılar belediyelerin sponsorluk yapabileceğini kabul etti; ancak Erzurumspor örneğinde olduğu gibi kulübün zarar etmesi halinde bunun kamu zararına dönüştüğü hatırlatıldı ve bu noktada görüş ayrılığı yaşandı. Profesyonel kulüplerle iş birliğinin belediye için artı değil risk olarak geri dönebileceği, vatandaşta "paramı nereye harcıyorlar?" algısı yaratabileceği ve belediyenin bu alanda ne işi olduğu sorusunu doğurabileceği ifade edildi.

İkamet şartı

Katılımcılar genel olarak ikamet şartı aranmaması gerektiğini düşündü. Bahçelievler Belediyesi'nin olimpik yüzme havuzunda, çevrede yaşayanların yoğunluktan duyduğu rahatsızlık nedeniyle ikamet şartı getirildiği hatırlatıldı. Buna karşın önceliğin kendi vatandaşlarına verilmesinin ardından kontenjan açılabileceği, tamamen ikamet şartı aranmasına gerek olmadığı belirtildi. Ücretlendirme gibi, ikamet şartı konusunda da başlangıçta zıt görüşte olan bir katılımcı, karşı tarafın görüşünü daha mantıklı bularak fikrini değiştirdi. Katılımcılar ayrıca ikamet adresinin "hileli" olabildiğini, örneğin oturan birinin Kadıköy'e daha yakın olabildiğini, şehir dışından gelen öğrencilerin ise bu şart nedeniyle yararlanamayabileceğini dile getirdi. Kimsenin keyfinden ikamet değiştirip başka bir yere gitmediği, erişilebilirlik yoksa insanların mecburiyetten gittiği ve ikamet şartının bu nedenle kısıtlayıcı olduğu vurgulandı.

Gürültü ve tesislerin kullanım saatleri

Erkeklerin halı saha kullanımı örneğinde katılımcıların çoğu, gürültünün şikayet edilecek bir konu olmadığını ve halı sahaların geç saatlere kadar açık olmasının sorun yaratmadığını düşündü; bazı katılımcılar ise farklı görüş bildirdi. Bu görüş ayrılığının stadyumlar için de geçerli olması gerektiği belirtildi. Mahalle sakini olarak gece 2-3 gibi saatlerde yapılan gürültüye katlanmak zorunda olunmadığı, şehir içinde mahalle aralarındaki açık sahalar yerine kapalı spor tesislerinin tercih edilmesi gerektiği dile getirildi.

TARTIŞMA SONUÇLARI

Talebin çok yoğun olduğu durumlarda uygun tesis yapılandırması ve maliyet planlaması yapılması, merkezi bir yerde 7/24 çalışan merkezlerin ise talep üzerine kurulabileceği önerildi.

Olimpiyat ve mega etkinlik maliyetleri

Bazı katılımcılar olimpiyatların yüksek kamu maliyetlerini haklı çıkardığını savunurken, diğerleri ayrıştı. Sonradan kullanılmayacak, atıl kalacak büyük kompleksler söz konusuysa yüksek kamu maliyetinin haklı olmaktan çıkacağı belirtildi.

Tartışmada şu noktalar öne çıktı:

- Tesislerin maliyetinden çok sürdürülebilirliklerine odaklanılması gerektiği.
- Kullanılan tanıtım ve medya ürünlerinin bile sonrasında halka mal edilebilmesi ya da geri dönüşüme gidilebilmesi için bir komisyon oluşturulabileceği; para bir şeye harcanıyorsa buna harcanabileceği.
- Oyunlara gelecek insanlarla birlikte İstanbul'un altyapısının, internet altyapısı ve tuvaletler dahil, yeterli olup olmadığı. Olimpiyatlar canlı yayınlanırken internet altyapısının çökmemesi gerektiği, kalıcı kültürel mirasın ise tartışılabileceği; bunların da birer maliyet olduğu.
- Önceden planlanmış bir etkinlik programıyla Avrupa Oyunları için ayrılan kaynak ve tesislerin kültürel mirasa etkisinin büyük olabileceği.
- İstanbul için yapılacak bir hesaplamada süreçlerin şeffaf ve ölçülebilir kıstaslara dayanması gerektiği.

Güvenlik, bilinç ve kültürel önyargılar

Sahil yollarında güvenlik sorunu bulunduğu, yalnızca can güvenliğinin değil, bisiklet ile yayanın ayrımı konusunda bir hakemin ya da muhatabın bulunmamasının da insanların oraya tekrar gitmemesinde etken olabildiği belirtildi. Sarıyer'de bisiklet yolunda bisiklet sürerken bir yayanın "Ben burada yürüyemeyecek miyim?" diyerek durdurulduğu örnek verilerek bilinçlendirmenin gerekli, ancak genel bilinçle ilgili olduğu için zor olduğu ifade edildi. İnsanların spor tesislerine gelmesinin önünde kültürel bir önyargı bulunduğu, bunun için tanıtım çalışmaları ve birebir iletişimin düşünülebileceği, sosyoloji alanında bu önyargıların yıkılmasına yönelik çalışmalar yapılabileceği, tek tek basit formüller yerine kapsamlı bir yaklaşım benimsenmesi gerektiği dile getirildi. Neredeyse her okulun otoparkı bulunduğundan, bir katının spora elverişli hale getirilebileceği önerildi.

Diğer değerlendirmeler

Fatih Belediyesi'nin spor tesisleri ve kütüphaneleriyle örnek çalışmalar yaptığı, bunun belediyecilikteki geçmiş kadronun başarısına bağlı olduğu ifade edildi. Sporun çocukların psikososyal gelişimi açısından önemi vurgulandı.

SONUÇLAR

Şehir Konuşmaları: Kentte Spor ve Hareketlilik etkinliği, sporu bir hizmetten öte bir hak olarak ele alan, zıt görüşlü tarafları bir araya getirerek ihtiyaçların ve taleplerle birlikte sorunların anlaşılması için önemli bir diyalog zemini sundu. Katılımcılar, hoşgörü çerçevesinde fikirlerini açık sözlülükle ortaya koyarken, uzman sunumları ve verilerle fikirlerin arkasındaki gerçekliği sorgulama imkanı buldu.
Tartışmalarda öne çıkan konular şunlardır:

Spor hakkı ve kent hakkı:

Kentte spor yapabilmenin bir hak olduğu; kimin spor yapabildiğinin kentin kime ait olduğunu anlattığı vurgulandı. Erişilebilirlik sağlansa bile kişinin kendini oraya ait hissedip hissetmediği, kent hakkı bağlamında söz sahibi olup olmadığı önemli bulundu. Başarının olimpiyata götürülen sporcu sayısıyla değil, kent halkından kaç kişinin spor yapabildiğiyle ölçülmesi gerektiği belirtildi.

Erişimde eşitsizlik ve metalaşma:

Tesislerin merkezde ve orta sınıf semtlerde yoğunlaştığı, yoksul mahallelerde okul bahçelerinin bakımsız ve kilitli olduğu, ücretli kurslar, üyelikler ve saatlik sahalarla sporun satın alınan bir hizmete dönüştüğü ifade edildi. Güvenlik, aydınlatma, bakım yükü ve zaman yoksulluğu gibi engellerin özellikle kadınları ve kız çocuklarını etkilediği vurgulandı. Ücretsiz ya da gelire göre kademeli ücretlendirme ve sembolik ücret gibi çözümler tartışıldı; ikamet şartının kısıtlayıcı olduğu görüşünde ortaklaşıldı.

Mega etkinlikler ve miras:

Mirasın kendiliğinden oluşmadığı, kırılgan grupların yerinden edilme riskiyle karşı karşıya kaldığı, atıl kalan tesislerin yüksek kamu maliyetini haklı çıkarmadığı vurgulandı. İstanbul 2027'nin başarısının erişimle, yani Sultanbeyli'deki bir kız çocuğunun akşam sokağa çıkıp spor yapabilmesiyle ölçülmesi gerektiği belirtildi. Katılımcılar, tesis maliyetinden çok sürdürülebilirliğe ve süreçlerin şeffaf, ölçülebilir olmasına dikkat çekti.

SONUÇLAR

Kamu kaynağı, sponsorluk ve hesap verebilirlik:

Belediyelerin kulüplerle sponsorluk ilişkisinin kamu zararı riskine dönüşebileceği, vatandaşın "paramı nereye harcıyorlar" algısının dikkate alınması gerektiği ve kamu iştiraklerinin Sayıştay denetimine tabi olduğu hatırlatıldı. Katılımcılar bu konuda ayrışsa da şeffaflık ve ölçülebilirlik ilkesinde birleşti.

Güvenlik, aidiyet ve katılım:

Sahil yollarında güvenlik, bisiklet-yaya ayrımı, kültürel önyargılar, çocuk koruma ve kapsayıcılık eğitimi ile karar süreçlerine kız çocuklarının, kadınların, engellilerin ve göçmenlerin katılımı öne çıkan başlıklar
oldu.

ÖNERİLER

Veriye Dayalı ve Kapsayıcı Planlama

Spor tesisi ve kurslarından kimin yararlanıp kimin yararlanamadığını görebilmek için cinsiyet, yaş, engellilik durumu ve mahalleye göre ayrıştırılmış veri toplanmalıdır. Planlama ve bütçe toplumsal cinsiyete duyarlı biçimde yapılmalı, erişilebilirlik başlangıç kriteri olarak ele alınmalıdır.

Ücretsiz, Yakın ve Güvenli Erişim

Okul bahçeleri ve uygun okul alanları ders dışında mahalleye açılmalı, yürüme mesafesinde ücretsiz alanlar yaygınlaştırılmalıdır. Ücretlendirme gerekiyorsa gelire göre kademeli veya sembolik ücret modelleri düşünülmeli; ikamet şartı yerine mahalle sakinlerine öncelik tanıyan kontenjan uygulamaları tercih edilmelidir. Aydınlatma, ulaşım ve sahil yollarında güvenlik sorunları giderilmelidir.

ÖNERİLER

Kapsayıcılık ve Çocuk Koruma Eğitimleri

Eğitmen, antrenör ve tesis personeli için kapsayıcılık ve çocuk koruma eğitimleri düzenli aralıklarla yenilenmeli ve izlenmelidir. Parklar ve spor alanları, kız çocukları ve gençlerle birlikte tasarlanmalı; hareketi ve sohbeti birlikte destekleyen alanlar yaratılmalıdır.

Mega Etkinliklerde Miras ve Yerinden Edilmemenin Güvencesi

İstanbul 2027 Avrupa Oyunları için miras planı hangi tesisin hangi mahalleye, hangi fiyatla ve hangi saatlerde hizmet vereceği belirtilerek önceden ve mahallelerle birlikte yazılmalıdır. Yerinden edilme yaşanmamalı, erişilebilirlik kalıcı kılınmalı, çocuk koruma mekanizmaları oyunlardan sonra da sürmeli, inşaat ve hizmet işçilerinin hakları güvence altına alınmalıdır.

Şeffaflık, Sürdürülebilirlik ve Katılım

Bütçe, sözleşme ve miras hedefleri kamuya açık olmalı; sivil toplum ve kent konseyleri izleyici değil, ortak olarak sürece katılmalıdır. Tesisler yapım maliyetinden çok sürdürülebilirlikleri üzerinden değerlendirilmeli, tanıtım ürünleri ve geçici yapıların oyunlar sonrasında halka mal edilmesi ya da geri dönüştürülmesi için mekanizmalar oluşturulmalıdır.

Farkındalık ve Kültürel Önyargılar

İnsanların spor tesislerine gelmesinin önündeki kültürel önyargıların aşılması için tanıtım, birebir iletişim ve sosyolojik çalışmalar desteklenmelidir. Bisiklet-yaya ayrımı gibi ortak kullanım alanlarında bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır.

COP31'E DOĞRU İSTANBUL

İstanbul Planlama Ajansı

İNSAN HAKLARI AKADEMİSİ

FRIEDRICH NAUMANN FOUNDATION For Freedom. Türkiye

AÇILIŞ KONUŞMALARI

Etkinlik, İstanbul Planlama Ajansı'ndan Elif Yıldız Kızılca'nın katılımcılara hoş geldiniz demesiyle başladı. Kızılca, Şehir Konuşmaları'nın ikinci buluşmasıyla katılımcılarla bir arada olduklarını belirtti.

Ardından söz alan ve kendini proje ile iletişim sorumlusu olarak tanıtan Yiğit Göktuğ Torun, Friedrich Naumann Vakfı'nı ve İnsan Hakları Akademisi'ni tanıttı; insan hakları ve hukukun üstünlüğü gibi konularda çalıştıklarını, insan hakları üzerine dersler verdiklerini aktardı. Şehir Konuşmaları'nın kutuplaşmaya karşı başlatılan bir program olduğunu ve zıt düşünen insanları bir araya getirmeyi amaçladığını anlatan Torun, formatın ilk olarak Almanya'da ZEIT tarafından hayata geçirildiğini hatırlattı. Sosyal medyada ve dijital ortamda insanların birbirinden daha da uzaklaşma eğiliminde olduğunu, yüz yüze geldiklerinde ise ortaklaşma alanlarının çoğaldığını; bu tür etkinliklerde tartışmaların daha ılımlı ilerlediğini ve somut çıktılara daha yakın olunduğunu vurguladı. Türkiye'nin COP31'e ev sahipliği yapması nedeniyle bu buluşmada iklim konusunun seçildiğini belirtti.

İKLİM KRİZİ VE KENT

İstanbul Planlama Ajansı

İNSAN HAKLARI AKADEMİSİ

FRIEDRICH NAUMANN FOUNDATION For Freedom. Türkiye

DR. UYGAR ÖZESMİ'NİN SUNUMU

Türetim Ekonomisi Derneği ve Good4Trust.org'dan Dr. Uygar Özesmi, "İklim krizi ve kent: İstanbul'u nasıl bir gelecek bekliyor? Tüketen kentten türeten kente nasıl dönüşür?" başlıklı sunumunda, iklim krizinin İstanbul için ne anlama geldiğini ve kentin tüketen bir yapıdan hem üreten hem tüketen, yani "türeten" bir yapıya nasıl dönüşebileceğini ele aldı.

Aşırılıklar rejimi

Özesmi, "büyük salınımlar" içinde yaşadığımızı söyleyerek bir kavram ayrımına dikkat çekti: Karbon salınım değil salım yapar; "salınım" kelimesi iklim alanında sıklıkla yanlış kullanılıyor. Gerçek anlamda salınımlardan söz edildiğini, iklimin artık ortalamalarla değil büyük dalgalanmalarla yaşandığını belirtti. İstanbul'daki barajların doluluk oranlarının kısa süre içinde büyük değişim gösterdiğini, tek bir selin bile ciddi fark yaratabildiğini hatırlattı.

Bugünün iklim rejiminin "ya aşırı kurak ya aşırı ıslak" bir aşırılıklar rejimi olduğunu vurgulayan Özesmi, ortalamalar kaydıkça uçların büyüdüğünü anlattı. Yarım ya da bir santigrat derecelik artışın küçümsenmemesi gerektiğini, 50 yılda bir görülen sıcak hava dalgalarının 1 ve 2 santigrat derecelik ısınmada çok daha sık ve şiddetli hale geldiğini söyledi. Ortalamadaki bir derecelik kaymanın uç değerlerde çok daha büyük farklara yol açtığını; 40 dereceyi gördüğümüz yerde 47 derece görmek anlamına gelebileceğini ifade etti.

"Al, kullan, at" modeli

Özesmi'ye göre İstanbul dışarıdan alıp kullanıp atan bir modelle ilerliyor: Suyunu başka havzalardan, enerjisini ithalat yoluyla, gıdasını kentin dışından alıyor. Başka havzalardan toplam 570 milyon metreküp suyun taşındığını belirten Özesmi, bir yerin suyunu ve ekosistemini alıp başka bir yere aktarmanın bir tür sömürü olduğunu söyledi.

Atık su meselesine de değinen Özesmi, suyun kimyasallar ve enerji kullanılarak arıtıldığını, ortaya çıkan atık çamurun içindeki ağır metaller nedeniyle ne yapılacağı bilinmeden gömüldüğünü anlattı. "Dünyanın en faydalı, altın denebilecek şeyini alıp toksik çamura dönüştürüyoruz" diyerek su atık olamaz, su biziz vurgusunu yaptı. Gıda atığı olarak adlandırılan şeyin de aslında çok değerli olduğunu, ancak bir soruna dönüştürüldüğünü belirtti.

Dört baskı

Özesmi, önümüzdeki dönemde kentin dört temel baskıyla karşı karşıya olduğunu söyledi:

• *Sıcak hava dalgaları:* Bu yaz Avrupa'da yaşanan sıcak hava dalgalarında çok sayıda insanın hayatını kaybettiğini, Fransa'da insanların "Bizi sıcak karşısında savunmasız bıraktınız" diyerek sokağa çıktığını hatırlattı. En çok etkilenenlerin evlerinde soğutma imkanı olmayan göçmen işçiler olduğunu, bu yıl Türkiye'nin şanslı olduğunu ancak gelecek yıl aynı tabloyla karşılaşılabileceğini belirtti.

• *Susuzluk ve aşırı su:* Selin aynı zamanda su kıtlığı anlamına geldiğini; sellerde resmi kayıplara yansıyanın ötesinde, enfeksiyonlar nedeniyle görünmeyen can kayıpları yaşandığını ve bu sistemik etkilerin görmezden gelindiğini söyledi.

• *Gıda ve açlık:* Tarımsal üretimin yalnızca suya değil sıcaklığa da bağlı olduğunu, gıdanın nerede üretildiğinin, kimin kazandığının ve kimin yitirdiğinin belirleyici olduğunu vurguladı.

• *Adaletsizlik:* Toplumun yüzde 1'inin, sıradan bir insanın yıllık salımını yılın ilk 10 gününde tükettiğini belirten Özesmi, iklim krizinden sorumlu olanlarla olmayanların aynı biçimde etkilendiğini, toplumun en dezavantajlı gruplarının ise en çok etkilenen kesim olduğunu söyledi.

Basit önlemlerin büyük etkisi

Özesmi, İBB ve TEMA ile birlikte yürüttükleri "Suyu Boşa Harcama" kampanyasında insanların çok basit yöntemlerle su tasarrufuna yönlendirildiğini ve toplam su kullanımında yüzde 10'luk bir azalma sağlandığını aktardı. Bu tasarruf yapılmasaydı İstanbul'a bir ay boyunca su verilemeyeceğini; enfeksiyon kaynaklı ölüm oranları dikkate alındığında bunun yaklaşık 20 bin kişinin ölümüne karşılık geldiğini belirterek, basit önlemlerin topluca uygulanmasının ne kadar hayati olduğuna dikkat çekti.

Kırılgan İstanbul ve dirençli İstanbul

Özesmi iki olası İstanbul tarif etti: Daha uzaktan daha çok su getiren, daha çok ithal enerjiye bağımlı olan ve en yoksulların en yalnız kaldığı kırılgan bir İstanbul ile suyun kentin içinde tutulup içeride döndüğü, birbirini destekleyen mahallelerden ve en kırılganı koruyan ağlardan oluşan dirençli bir İstanbul. İstanbul'un geçmişte bunu yaptığını, Yerebatan Sarnıcı'nın ve çatıya yağan suyu depolayan eski ev sarnıçlarının buna örnek olduğunu hatırlattı.

El yıkadıktan sonra kanalizasyona giden suyun aslında değerli olduğunu, Japonya'da banyo suyunun toprağa verildiğini anlatan Özesmi, bu prensiplerin bugünün sistemlerine uyarlanması gerektiğini söyledi: Sifon sistemlerinin sabunlu suya uygun hale getirilmesi, apartman tasarımlarında gri suyun ayrılması ve bahçe sulamasında kullanılması gibi. İPA Kampüsü'nde bir gri su sistemi bulunup bulunmadığını sorarak bunun neden yapılmasın diye düşünülmesi gerektiğini ekledi.

Direncin ilkeleri

Ekolojideki direnç kavramından hareket eden Özesmi, bir sistemin dirençli olabilmesi için çeşitliliğin şart olduğunu, monotipik sistemlerin kırılgan olduğunu söyledi. Karacadağ'a tohum almaya gittiğinde, her biri farklı renk ve biçimdeki tohumların o yılın ekolojik koşullarına en uygun olanının tutunmasını sağladığını öğrendiğini anlattı. İkinci ilkenin yedeklilik olduğunu, tüm yatırımın tek bir noktaya yapılmaması gerektiğini; dağın yamacındaki ve ovanın ortasındaki tarla örneğinde olduğu gibi ovaya sel geldiğinde aç kalmamak için yedek gerektiğini belirtti. Üçüncü olarak yerelliğin ve coğrafyayı tanımanın kentin kendi ayakları üzerinde durmasını sağladığını vurguladı.

COP31 ve türeten kent

COP31'e kısa bir süre kaldığını hatırlatan Özesmi, gündemin artık uygulama olduğunu, müzakereyi devletlerin, uygulamayı ise kentlerin yaptığını söyledi. İstanbul için 2050, Türkiye için 2053 olarak belirlenen net sıfır hedeflerinin ara hedefler, tarihler ve hesap verecek sorumlular içeren adım adım planlarla desteklenmediği sürece içinin boş kalacağını vurguladı.

Özesmi'ye göre İstanbul'un hem üreten hem tüketen, bir ormandaki gibi birinin atığının diğerinin besini olduğu "türeten" bir kente dönüşmesi gerekiyor. Enerji, su, gıda ve para döngülerinin kent içinde kurulmasının önemine değinen Özesmi, Almanya'daki balkon tipi güneş panellerini, sünger kent uygulamalarını, yağmuru yağdığı yerde tutmayı ve yenilebilir peyzajları örnek gösterdi. "Para da su gibidir; hızla akıp giderse toprağı beslemez, kent içinde dönerse değeri de içeride kalır" diyerek yerel ekonominin önemini vurguladı. Türeten İstanbul için yedi adım önerdi.

Türeten İstanbul için yedi adım

1. Her yer santral, dağıtık enerji
2. Komşuyla paylaşılan güneş
3. Sünger ve döngüsel İstanbul
4. Serin İstanbul
5. Yenilebilir İstanbul
6. Mahallede dönen para
7. Katılımcı iklim bütçesi: önceliğe mahalleli karar versin

Katılımcılığın ve vatandaşların kendi geleceklerini birlikte tayin etmesinin önemine değinerek iklim bütçesinin de bu kapsamda ele alınması gerektiğini söyledi.

Faturayı kim ödeyecek?
Özesmi, dönüşümün maliyetine ilişkin üç ilke sıraladı:

1. Yapmamak çok daha pahalı: Sel, kuraklık ve sıcak hava dalgalarının bedeli zaten ödeniyor.

2. Yatırım gider değil gelirdir: Çatıdaki panel, kentte dönen su ve yerel üretim parayı kentte tutar.

3. Önce en kırılgan: Dönüşüm en yoksul mahalleden başlamalı.

Sunumunu öğleden sonraki tartışmalar için soru önerileriyle tamamlayan Özesmi, katılımcıları "Bugün neyi türetiyorsunuz, neyi türetebilirsiniz?" ve "Sıcak hava dalgasında ya da selde sizi en çok ne zorluyor?" sorularını düşünmeye davet etti.

"Ya türeten bir kent ya kırılgan bir kent; geleceği birlikte türetebiliriz" sözleriyle sunumunu bitirdi.

KENTİN GIDASI

İstanbul Planlama Ajansı

İNSAN HAKLARI AKADEMİSİ

FRIEDRICH NAUMANN FOUNDATION For Freedom. Türkiye

AR. GÖR. DR. İRFAN EMRE KOVANKAYA'NIN SUNUMU

Yıldız Teknik Üniversitesi'nden Ar. Gör. Dr. İrfan Emre Kovankaya, "Kentin Gıdası: Üretim, Erişim ve Sürdürülebilirlik" başlıklı sunumunda konuyu iki soru üzerinden ele aldı: İstanbul'un gıdaya erişimi nasıl sağlanıyor ve tarım, İstanbul'un dayanıklılığını ve kırsal alanlarını korumak için bir araç olarak kullanılabilir mi?

Kovankaya, mesele İstanbul olunca konuşmanın zorlaştığını, küçük bir yer söz konusu olduğunda bu soruların daha kolay yanıtlandığını belirtti. İstanbul'un ekonomisinin hizmet, ticaret ve sanayiye dayandığını, tarımsal üretimde iller arasında sondan sekizinci sırada yer aldığını söyledi. Kentin coğrafi bir eşitsizlik yarattığını; örneğin suyun Düzce'den alınmak "zorunda kalındığı" söylense de başka yolların da bulunduğunu ifade etti.

Gıda zinciri ve kırılganlıklar

Kovankaya'ya göre İstanbul'un gıdasının yüzde 90'ı kent dışından geliyor. Gıdanın geldiği Antalya, Konya, Mersin ve Manisa gibi iller tarımsal hasılada ve ihracatta da ilk sıralarda yer alıyor; nüfusun beşte birini barındıran İstanbul ise bu ürünlerin önemli bir kısmının varış noktası. Tarladan sofraya uzanan zincirde üreticiden hale, halden nakliyeye, hal esnafına ve manava uzanan en az 6-7 aracı bulunduğunu, bu zincirden geçinen insanlar olduğu için konunun aynı zamanda ekonomi politik bir boyut taşıdığını belirtti.

Bu yapının üç kırılganlık yarattığını söyledi:

- *İklim:* Sel ve kuraklık gibi aşırı iklim olayları aynı anda yaşanmaya başladı; iklim krizi Akdeniz iklimini tropikal iklime doğru dönüştürüyor. Bütün Türkiye'ye gıda sağlayan Antalya'da yaşanan bir sel ya da kuraklık tüm ülkeyi etkiliyor; birkaç üretim merkezine bağlı olan İstanbul da bu kırılganlıktan doğrudan etkileniyor.

- *Ekonomi:* Ekonomik krizler ile petrol ve mazot fiyatlarındaki artışlar doğrudan gıda fiyatlarına yansıyor.

- • *Ekolojik ayak izi:* Uzun mesafelerden taşınan gıdanın küresel ölçekte ciddi bir ekolojik etkisi bulunuyor.

Gıda enflasyonu ve erişim

Kovankaya, 2019'dan bu yana gıda fiyatlarındaki kümülatif artışın 8 kata ulaştığını, ette bu artışın 20-30 kata çıktığını; domates, salatalık, biber, kavun ve karpuz gibi ürünlerde de ciddi bir enflasyon yaşandığını aktardı. OECD verilerine göre Türkiye'nin gıda enflasyonunda birinci sırada olduğunu belirtti. Aktardığı bir araştırmaya göre katılımcıların yüzde 58'inin sofrasına et koyamadığını, porsiyonların küçüldüğünü ve tezgâh altı ürünlerin toplanmaya başladığını söyledi.

Perakende sektöründe market zincirlerinin ağırlığının arttığını, ürünleri doğrudan üreticiden alan indirim marketlerinin (Şok, BİM, A101) tekelleşme eğilimi gösterdiğini ve semt pazarlarıyla rekabet ettiğini; manavların ise bu piramidin en altında kaldığını anlattı.

Sivil toplum denetimi ve gıda güvenliği

Kovankaya, bu noktada sivil toplum denetiminin rolüne dikkat çekti. Greenpeace'in farklı marketlerden ürünler toplayarak pestisit kalıntılarını incelediğini ve sonuçları kamuoyuyla paylaştığını; incelenen 20 üründen 3'ünün mevzuata aykırı çıktığını aktardı. Bu operasyonu yürütebilen zincirlerin pestisit denetimini de yapabileceği çağrısında bulunulduğunu, kendisine güven duyulan bir zincirin ardından kendini aklamaya çalışarak belgeler yayımlamaya başladığını anlattı. Gıda birkaç büyük oyuncunun tekeline kaldığında bir baskı mekanizmasının gerekli hale geldiğini vurguladı. İşin bir ucunda açlık, diğer ucunda erişilen gıdanın ne kadar sağlıklı olduğu sorusunun bulunduğunu ve bunun doğrudan insan haklarıyla ilişkili olduğunu; gıdanın anayasal ve temel bir hak olduğunu belirtti.

Yerel yönetimlerin rolü

2020-2026 yılları arasında tarım alanında çalıştığını, İPA ile İstanbul kırsalı üzerine çalışmalar yürüttüklerini ve İstanbul Gıda Strateji Belgesi'nin hazırlanmasında iş birliği yaptıklarını aktaran Kovankaya, piyasada gıdaya erişimin çapraz finansmanla sağlandığını söyledi. Bir marketin kâr etmesi gerektiğini, belediyelerin ise böyle bir derdi olmadığını; bu nedenle gıdayı kullanım değeri üzerinden görebildiklerini belirtti. 2019'dan bu yana sürdürülen Halk Süt ve semt pazarı çalışmalarını, 2020'den sonra artan uygulamaları ve 21 Kent Lokantası'nı makul fiyatla sağlıklı gıdaya erişimin örnekleri olarak gösterdi. Çoklu krizler çağında yaşadığımızı, iklim krizinin yanında siyasal krizin de hem ilçe belediyeleri hem İBB üzerinde, özellikle gıda güvenliği alanında doğrudan yansımaları olduğunu vurguladı.

İstanbul'da tarım ve kırsalın korunması

Kovankaya, İstanbul'da üretilenin İstanbul'da tüketilmesi fikrine değinerek kentteki üretimin tüketimi karşılayabilecek düzeyde olmadığını, ancak tarımın farklı bir işlev üstlenebileceğini söyledi. Mera, çayır ve orman gibi betonlaşmamış, suyu geçiren kırsal alanların aşırı yağışları emdiğini ve yer altı sularını beslediğini; Kanal İstanbul'a rağmen kentin hâlâ ciddi bir kırsal potansiyeli bulunduğunu belirtti. İstanbul'da tarımın Antalya ile rekabet etmek için değil, kırsalı korumak için yapılması gerektiğini vurguladı. Kentte 746 bin dekar aktif tarım alanı bulunduğunu, İstanbul'un manda varlığında ilk dört il arasında yer aldığını aktardı.

İPA'da yürütülen bir araştırmada dört üretici profiliyle karşılaşıldığını anlattı: Silivri'de sanayiye satış yapan geleneksel üreticiler; toprağı kuşaktan kuşağa aktaran ve İstanbul'da eğitim aldıktan sonra Şile gibi yerlere geri dönen bir kesim; beyaz yakalı

yatırımcılar ve İstanbul'a göç edip kentte tutunamadıktan sonra kırsala yönelerek tarıma devam edenler. Toprak kendilerine ait olduğunda kira baskısı yaşamayan üreticilerin yatırım yapabildiğini, kentin tarımsal istatistiklerini etkileyen kooperatif örnekleri bulunduğunu belirtti. Kentsel tarımın hâlâ niş kaldığını; hobi bahçesi mi halk bostanı mı tartışmalarının sürdüğünü, Kadıköy Belediyesi gibi ilçe belediyelerinin de bostanları olduğunu söyledi.

İBB bünyesindeki tarımsal hizmetlere ayrılan desteklerin 2020'den bu yana fide, gübre ve mazot gibi kalemlerde arttığını ve kurumsallaşarak planlı, programlı bir hale geldiğini anlatan Kovankaya, Büyükçekmece ve Silivri gibi yerlerde doğrudan üretici pazarlarının açılabildiğini belirtti. Çeper ilçelerde oluşturulan Büyükçekmece modeli gibi örneklerin Şişli ve Beşiktaş gibi merkez ilçeler için de kurgulanması gerektiğini, yerel yönetimlerin bu konuda önemli güçleri bulunduğunu ancak mevcut siyasal atmosferde bunun zor göründüğünü söyledi.

TARTIŞMAYA GİRİŞ

Sunumların ve öğle arasının ardından katılımcılar, eşleştirildikleri partnerleriyle en az ortaklaşılan sorular üzerine tartışmak için bir araya geldi. Katılımcılara ayrıca kendi örneklerini paylaşabilecekleri belirtildi. İkili tartışmalar sırasında ele alınan ifadeler şunlardı:

En az ortaklaşılan sorular

1. İstanbul'un iklim değişikliğiyle mücadelesinde bireylerin tüketim alışkanlıklarını değiştirmek büyük altyapı yatırımlarından daha etkili bir yöntem midir?
2. İstanbul'un gıda güvenliğini sağlamak, öncelikle merkezi yönetimin sorumluluğu mudur?
3. Belediyeler, özel sektörün ekonomik olarak üstlenebileceği iklim ve gıda yatırımlarını kamu kaynaklarıyla finanse etmeli midir?
4. İstanbul'un iklim hedeflerine ulaşması için enerji, ulaşım ve tüketim maliyetlerinde artış yaşanması kabul edilebilir mi ?
5. Su kıtlığıyla mücadelede hanelerin ve işletmelerin su tüketimi arttıkça tükettikleri suyun birim fiyatları da artmalı mıdır?
6. İstanbul'un su ve gıda kaynaklarını korumak için kentlilerin bireysel tüketim tercihlerine yönelik kısıtlamalar getirilmeli midir?

Katılımcılar yaklaşık bir saatlik ikili tartışmanın ardından tüm gruplarla bir araya gelerek sonuçları paylaştı.

TARTIŞMA SONUÇLARI

Katılımcılar, birçok noktada ortaklaştıklarını, çatıştıkları noktalarda ise birlikte çözüm önerileri geliştirmeye çalıştıklarını belirtti. Bir katılımcı, başlangıçta ayrıştıkları konuda sonradan ortak bir noktada buluştuklarını aktardı.

Bireysel tüketim alışkanlıkları mı, altyapı yatırımları mı?

Tartışmaların en belirgin ayrışma noktası bu oldu. Bir grup katılımcı, ne kadar tedbir alınırsa alınsın işin bireyin kendisinde bittiğini savundu. Buna karşılık, yoksul ile zengin arasındaki farkın giderek açıldığı bir ülkede, evini ısıtıp kışın şortla gezebilenlerle doğalgazı kısıp üç kat çorapla dolaşmak zorunda kalanların aynı sorumlulukla ele alınamayacağı hatırlatıldı. Bazı çiftler "Hangi birey?" sorusunu sordu: Villada yaşayan bir birey ile yoksul mahallede yaşayan sekiz kişilik bir ailenin tüketim alışkanlıkları aynı ölçüyle değerlendirilemezdi.

Altyapıyı öne çıkaran katılımcılar sünger şehir modeli, gri su, yağmur hasadı ve yağmur suyunun yer altıyla buluşması gibi yatırımların bireysel davranış değişikliğinden daha etkili olduğunu; bu yatırımlar yapılmış olsaydı yakın zamanda yaşanan seldeki zararın çok daha az olacağını savundu. Karşı görüşteki katılımcılar ise büyük altyapı yatırımlarının kendi başına çevresel zarar yaratabildiğini, Sarıyer-Zekeriyaköy bağlantısının kuzey ormanlarına etkisini ve büyük projelerin uzun vadeli maliyetlerini örnek gösterdi. Ne kadar altyapı yapılırsa yapılsın, enerji tüketimi alışkanlıkları değişmediği sürece sonuç alınamayacağı da dile getirildi. Bazı katılımcılar ise önce farkındalığın oluşturulması gerektiğini, farkındalık kazandırıldığında altyapının uygulanabilirliğinin ve sürdürülebilirliğinin sağlanacağını; ulaşım gibi alanlarda ise erişimin sağlanamamasının devletin eksikliği olduğunu vurguladı.

Özel sektörün rolü ve finansman

Bazı katılımcılar kamu kaynaklarının kısıtlı olduğu bir dönemde özel sektörün daha fazla imkâna ve erişime sahip olduğunu savunurken, diğerleri yatırımların toplum odaklı olması gerektiğini vurguladı. Belediyelerin özel sektörü finanse edip etmemesi konusunda ayrışan bir çift, tartışma sonunda ortak bir noktada buluştu. En büyük zararı özel sektör verirken bu zararın hane halklarının cebinden karşılanmasının adil olmadığı, bütçenin büyük firmalar ve özel sektör tarafından sağlanması gerektiği ifade edildi. Özel sektörün gerçekten kamu yararı getirip getirmediği, hangi haneye nasıl bir fiyatlandırma politikası uygulanabileceği ve meselenin etik boyutları da tartışıldı.

Yeşil vergi ve ulaşımda teşvik önerileri

Bir çift, çatıştığı noktalarda çözüm üretmeye odaklanarak somut öneriler geliştirdi. Yeşil vergi kapsamında, karbon ayak izi yüksek sanayi kuruluşlarının elde ettikleri kârın bir kısmının vergi ya da yaptırım yoluyla belirli kurumlara ve sivil toplum kuruluşlarına aktarılmasını önerdiler; vatandaşların, kendilerinden çok daha fazla etki yaratanların bedelini ödememesi gerektiğini vurguladılar. Ulaşım alanında ise toplu taşıma abonmanlarında kullanılmayan hakların çevreye yönelik bir bağışa ya da belediyenin kendi işletmelerinde kullanılabilecek bir puan sistemine dönüştürülmesini önerdiler.

Gıda güvenliği ve belediyelerin rolü

"İstanbul'un gıda güvenliğini sağlamak merkezi yönetimin sorumluluğundadır, belediyelerin rolü sınırlı kalmalıdır" önermesi ayrışmaların yoğunlaştığı bir başka başlık oldu. Belediyelerin rolünü savunan katılımcılar, merkezi yönetimin yeterli çalışma yürütmediğini; kent lokantaları, kreşler ve İBB yurtları gibi hizmetlerin ekonomik kriz döneminde kırılgan grupları korumak için kritik olduğunu belirtti. Karşı görüştekiler ise belediye lokantası gibi uygulamaların uzun yıllardır değişmeyen ve sorunu çözmeyen yöntemler olduğunu, kaynakların daha yapısal çözümler için kullanılması gerektiğini savundu.

Bazı katılımcılar gıda güvenliğinin yalnızca gıdaya erişim değil, güvenli gıdanın sağlanması anlamına geldiğinin altını çizdi. İstanbul Ticaret Odası'na bağlı 600 bine yakın ticari işletme bulunduğunu, gıda zehirlenmelerinin sıkça gündeme geldiğini hatırlatarak belediyelerin rolünün sınırlanması yerine denetimin artırılması ve merkezi yönetimle iş birliği yapılması gerektiğini söylediler. Pestisit kullanımı, yer altı sularının kirliliği ve iklim krizinin halk sağlığına etkileri de bu bağlamda dile getirildi; gıda mühendisliği alanında istihdamın artırılması önerisine, bunun kamu yararı yerine kişisel çıkara dönüşebileceği yönünde bir itiraz geldi.

Yönetişim ve eğitim

Bir mahalle muhtarı, merkezi yönetim ile yerel yönetim arasında en çok muhtarların sıkıştığını belirterek, yönetimlerin bireylerden oluşan organizasyonlar olduğunu ve kalıcı değişimin çocukluk çağından itibaren iklim ve çevre bilincinin kazandırılmasıyla mümkün olacağını söyledi. Bunun "nefes almak kadar önemli" bir değer olarak benimsenmesi halinde konunun siyasi tartışmaların dışına çıkacağını vurguladı. Merkezi yönetim çerçeveyi çizmedikçe büyükşehir ve ilçe belediyelerinin sorunu tek başına çözemeyeceğini, böyle bir konunun iki belediye başkanının ilişkisine bırakılamayacağını; asıl tartışmanın maliyeti kimin karşılayacağı olduğunu belirtti: "Bugün karşılamadığımız maliyeti canımızla, evimizle karşılayacağız."

Kentsel tarım ve bostanlar

Kentsel tarım üzerine çalışan bir katılımcı, İstanbul'un 1930'larda tarımsal üretimde 57 il içinde 26. sırada olduğunu hatırlatarak halk bostanlarının mahalle ölçeğine taşınmasıyla dar gelirli grupların gıda ihtiyaçlarının karşılanabileceğini ve çeper mahallelerde vatandaşın ihtiyaçlarını önceleyen üretim yapılabileceğini söyledi. Bir başka katılımcı, her yerin betonla kaplı olduğu bir kentte dikey tarımın bir çözüm olabileceğini önerdi. Kuzguncuk'taki gibi kolektif bostanların mahalleyi beslediği, buna karşın bazı bostanların hobi bahçesine dönüştüğü belirtilerek kolektif üretimin önemi vurgulandı.

SONUÇLAR

Şehir Konuşmaları: COP31'e Doğru İstanbul etkinliği, iklim krizini ve kentin gıdasını yalnızca teknik sorunlar olarak değil, hak, adalet ve yönetişim meseleleri olarak ele alan, zıt görüşlü tarafları bir araya getirerek ortaklık ve ayrışma noktalarının görünür kılınması için önemli bir diyalog zemini sundu. Katılımcılar fikirlerini açık sözlülükle ortaya koyarken uzman sunumlarındaki veriler üzerinden kendi görüşlerini sorgulama imkânı buldu.

Tartışmalarda öne çıkan konular şunlardır:

Kırılgan kent ve türeten kent:
İstanbul'un suyunu, enerjisini ve gıdasını dışarıdan alan yapısının kenti iklim krizinin aşırılıkları karşısında kırılgan bıraktığı; suyun, enerjinin, gıdanın ve paranın kent içinde döndüğü, çeşitliliğe ve yedekliliğe dayanan bir modelin dirençliliği artıracağı vurgulandı.

Adalet ve en kırılganlar:
İklim krizinden en az sorumlu olanların en çok etkilendiği, dönüşümün en yoksul mahallelerden başlaması gerektiği belirtildi. Tartışmalarda "Hangi birey?" sorusu, bireysel sorumluluğun toplumsal eşitsizliklerden bağımsız düşünülemeyeceğini gösterdi.

Gıdaya erişim ve gıda güvenliği:
Gıdanın büyük ölçüde kent dışından ve uzun bir aracı zinciriyle gelmesi, gıda enflasyonu ve perakendede tekelleşme, gıdaya erişimi bir insan hakları meselesi haline getiriyor. Katılımcılar, gıda güvenliğinin yalnızca erişim değil güvenli gıda anlamına da geldiğinde ve denetimin önemi konusunda büyük ölçüde ortaklaştı.

Bireysel davranış, altyapı ve yönetişim:
Bireysel tüketim alışkanlıkları ile altyapı yatırımlarının görece önemi en çok ayrışılan konu olurken, katılımcılar farkındalık, eğitim ve merkezi ile yerel yönetim arasındaki iş birliğinin her iki yaklaşım için de belirleyici olduğu noktasında buluştu. Maliyetin kim tarafından karşılanacağı sorusu, tartışmaların ortak paydası oldu.

ÖNERİLER

Aşağıdaki öneriler, sunumlarda ve tartışmalarda dile getirilen görüşlerden derlenmiştir.

Ara Hedefli ve Hesap Verebilir İklim Planı

İstanbul'un net sıfır hedefi, ara hedefleri, tarihleri ve sorumluları belli adım adım bir planla desteklenmeli; katılımcı iklim bütçesi gibi araçlarla vatandaşların karar süreçlerine katılımı sağlanmalıdır.

Suyun Kent İçinde Döngüsü

Sünger kent uygulamaları, yağmur hasadı, sarnıçlar ve gri su sistemleri yaygınlaştırılmalı; yeni yapı ve apartman tasarımlarında gri suyun ayrılması teşvik edilmeli, kamu binaları ve kampüsler bu konuda örnek olmalıdır. Su tasarrufu kampanyaları gibi düşük maliyetli toplumsal önlemler sürdürülmelidir.

Dönüşümde Önce En Kırılgan

İklim uyumu ve dönüşüm yatırımları, sıcak hava dalgaları ve sellerden en çok etkilenen yoksul mahallelerden başlatılmalı; soğutma imkânı olmayan haneler ve göçmen işçiler gibi kırılgan gruplar için koruyucu mekanizmalar geliştirilmelidir.

Gıdaya Erişim ve Kısa Tedarik Zincirleri

Doğrudan üretici pazarları, semt pazarları, Halk Süt ve kent lokantaları gibi kamusal gıda erişimi araçları güçlendirilmeli; Büyükçekmece modeli gibi uygulamaların merkez ilçelere de uyarlanması değerlendirilmelidir.

Gıda Güvenliği Denetimi

Pestisit kalıntıları ve gıda güvenliğine yönelik denetimler artırılmalı; belediyeler ile merkezi yönetim arasında denetim alanında iş birliği kurulmalı, sivil toplumun bağımsız izleme çalışmaları desteklenmelidir.

Kırsalın Tarımla Korunması ve Kentsel Tarım

İstanbul'daki aktif tarım alanları ve suyu geçiren kırsal zeminler kentin iklim direnci için korunmalı; üreticilere yönelik destekler sürdürülmeli, kolektif halk bostanları mahalle ölçeğinde yaygınlaştırılmalıdır.

Adil Maliyet Paylaşımı

Dönüşümün maliyeti, etkisi yüksek sanayi ve özel sektör aktörlerinin katkısını gözeten yeşil vergi gibi mekanizmalarla adil biçimde paylaştırılmalı; toplu taşıma ve çevre dostu davranışları ödüllendiren teşvik sistemleri değerlendirilmelidir.

İklim ve Çevre Eğitimi

İklim ve çevre bilinci, okul çağından itibaren temel bir değer olarak eğitim programlarına yerleştirilmelidir.

BİZ KİMİZ?

İstanbul Planlama Ajansı:

İstanbul Planlama Ajansı, İstanbul'un bilimsel çalışmalar ışığında, farklı disiplinlerden uzman, akademisyenlerin katkıları ve İstanbulluların katılımıyla planlanması için İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı olarak 2020 yılında kurulmuştur. İPA, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, sivil toplum, üniversiteler, uzmanlar, özel sektör, uluslararası kurumlar ve İstanbullular ile birlikte çalışan bir ortak akıl mekanizmasıdır. İstanbul'un güncel sorunlarını tespit eder, bu sorunların çözümüne yönelik veriye dayalı kısa, orta ve uzun vadeli strateji ve politika önerileri geliştirir.

Friedrich Naumann Vakfı:

Özgürlük için Friedrich Naumann Vakfı, 1958'de kurulmuş olup, liberalizm ilkelerini temel alarak Almanya'da ve yurtdışında siyasi eğitimler sunmakta ve liberal değerler etrafında gelişen projeleri desteklemektedir. FNF, 1991 senesinden beri Türkiye'de sivil toplum, akademi, ekonomi ve politika çevrelerinden ortaklar ile aktif bir şekilde çalışmaktadır. Türkiye tarihi, kültürü, ekonomisi ve coğrafi konumu nedeni ile Almanya, Avrupa ve transatlantik iş birliği için büyük bir önem taşır. Bu yüzden FNF, Türkiye'de toplumdaki liberal değerleri teşvik etmek amacı ile liberal fikirlere sahip olan vatandaş ve kuruluşlara destek sağlar.

İnsan Hakları Akademisi:

İnsan Hakları Akademisi, insan hakları kurslarını, kurumsal ve düzenli bir yapı haline getirmek için sivil toplum ve akademi dayanışması ile 2020 yılında kuruldu ve uzman isimlerden oluşan bir Danışma Kurulu oluşturuldu. İHA'nın amacı lisans veya lisansüstü eğitim kapsamında eksik kalan insan hakları eğitimini çeşitli etkinlikler ile gidermek, Türkiye'deki insan hakları bilgisinin geliştirilmesini ve yaygınlaştırılmasını sağlamak, çeşitli alanlarda çalışan ve insan hakları eğitime ihtiyaç duyan bireylere, insan hakları eğitimi sunmaktır.